

Άρειος Πάγος 296/2012 (Β1, ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ)

Πηγή:

http://www.areiospagos.gr/nomologia/apofaseis_DISPLAY.asp?cd=QQ6DFR4W1LQTDQAK3U93G5FAW0HICJ&apof=296_2012

Περίληψη

Εργατικό ατύχημα. Τραυματισμός εργαζομένου που επήλθε από τον χειρισμό εκσκαφέα χωρίς την απαιτούμενη άδεια χειρισμού. Κρίθηκε ότι το επίδικο ατύχημα ήταν εργατικό καθώς ο παθών συνδεόταν με σχέση εξαρτημένης εργασίας με τους εργοδότες του.

Συγκροτήθηκε από τους Δικαστές: Ηλία Γιαννακάκη, Αντιπρόεδρο Αρείου Πάγου, Βασίλειο Λυκούδη, Βαρβάρα Κριτσωτάκη, Ανδρέα Δουλγεράκη και Δημήτριο Κόμη, Αρεοπαγίτες.

Συνήλθε σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του την 10η Ιανουαρίου 2012, με την παρουσία και του γραμματέα Αθανασίου Λιάπη, για να δικάσει μεταξύ:

Των αναιρεσιόντων: 1) Ομόρρυθμης εταιρείας με την επωνυμία "Α. Λ. - Ε. Μ. ΟΕ", που εδρεύει στο Αίγιο και εκπροσωπείται νόμιμα, 2) Ε. Μ. του Χ., κατοίκου ..., 3) Ζ. Ζ. του Ν., κατοίκου ... και 4) Α. Λ. του Ι., κατοίκου Εκπροσωπήθηκαν όλοι από την πληρεξούσια δικηγόρο τους Βικτωρία Μουτζουρίδου με δήλωση του άρθρου 242 παρ. 2 ΚΠολΔ.

Των αναιρεσιβλήτων: 1) Δ. χας Ε. Σ., το γένος Γ. Κ., 2) Μ. Σ. του Ε., 3) Κ. Σ. του Ε., 4) Μ. συζ. Κ. Σ., 5) Κ. Σ. του Ε. και Μ. συζ. Κ. Σ., ως ασκούντων τη γονική μέριμνα επί του ανηλίκου τέκνου τους Ε. Κ. Σ., όλων κατοίκων ..., οι οποίοι εκπροσωπήθηκαν από τον πληρεξούσιο δικηγόρο τους Αθανάσιο Καρέλα και 6) ασφαλιστικής εταιρείας με την επωνυμία "ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΑΕ", που εδρεύει στην Αθήνα και εκπροσωπείται νόμιμα, η οποία εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο της Δημήτριο Ντανάκα με δήλωση του άρθρου 242 παρ. 2 ΚΠολΔ.

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 25-10-2005 αγωγή των ήδη πέντε πρώτων αναιρεσιβλήτων, την από 17-4-2006 παρεμπίπτουσα αγωγή της ήδη έκτης των αναιρεσιβλήτων, την από 6-11-2006 προσεπίκληση σε αναγκαστική παρέμβαση - παρεμπίπτουσα αγωγή των ήδη αναιρεσιόντων και την από 7-2-2007 προσεπίκληση σε αναγκαστική παρέμβαση - παρεμπίπτουσα αγωγή της ανώνυμης υδροηλεκτρικής εταιρείας με την επωνυμία "ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΗ ΑΧΑΪΑΣ ΑΕ", που κατατέθηκαν στο Μονομελές Πρωτοδικείο Αιγίου και συνεκδικάστηκαν. Εκδόθηκαν οι αποφάσεις: 22/2008 οριστική του ίδιου Δικαστηρίου και 86/2011 του Εφετείου Πατρών. Την αναίρεση της τελευταίας απόφασης ζητούν οι αναιρεσιόντες με την από 2-5-2011 αίτησή τους.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης αυτής, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν όπως σημειώνεται πιο πάνω. Η Εισηγήτρια Αρεοπαγίτης Βαρβάρα Κριτσωτάκη διάβασε την από 28-12-2011 έκθεσή της, με την οποία εισηγήθηκε να γίνουν

δεκτοί οι, πρώτος, τρίτος, έκτος, έβδομος και όγδοος, λόγοι της αιτήσεως αναιρέσεως και να απορριφθούν οι λοιποί.

Ο πληρεξούσιος των πέντε πρώτων αναιρεσιβλήτων ζήτησε την απόρριψη της αιτήσεως και την καταδίκη του αντιδίκου μέρους στη δικαστική δαπάνη.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Επειδή από τις διατάξεις των άρθρων 648 επ. του ΑΚ και 6 του Ν. 765/1943, που διατηρήθηκε σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του ΑΚ (άρθρ. 38 Εισ.Ν. ΑΚ), συνάγεται ότι σύμβαση εξαρτημένης εργασίας υπάρχει όταν οι συμβαλλόμενοι αποβλέπουν στην παροχή της εργασίας που συμφωνήθηκε και στον μισθό, ανεξάρτητα από τον τρόπο πληρωμής του, και ο εργαζόμενος υπόκειται στη νομική και προσωπική εξάρτηση από τον εργοδότη. Η εξάρτηση αυτή εκδηλώνεται με το δικαίωμα του τελευταίου να δίνει δεσμευτικές για τον εργαζόμενο εντολές και οδηγίες, ως προς τον τρόπο, τόπο και χρόνο παροχής της εργασίας και να ασκεί εποπτεία και έλεγχο για την διαπίστωση της συμμορφώσεως του εργαζομένου προς αυτές. Η υποχρέωση μάλιστα του εργαζομένου να δέχεται τον έλεγχο του εργοδότη και να συμμορφώνεται προς τις οδηγίες του ως προς τον τρόπο παροχής της εργασίας, αποτελεί το βασικό γνώρισμα της ως άνω εξαρτήσεως, η οποία μπορεί να είναι χαλαρότερη στις περιπτώσεις που ο εργαζόμενος αναπτύσσει πρωτοβουλία κατά την εκτέλεση της εργασίας του, λόγω των επιστημονικών ή τεχνικών του γνώσεων, αλλά θα πρέπει να υπάρχει για να θεωρηθεί η εργασία του ως εξαρτημένη. Εξάλλου, σύμβαση ανεξάρτητων υπηρεσιών υπάρχει όταν ο εργαζόμενος παρέχει αντί μισθού τις υπηρεσίες του, χωρίς να υπόκειται στον έλεγχο και την εποπτεία του εργοδότη ή να είναι υποχρεωμένος να συμμορφώνεται προς τις εντολές και οδηγίες αυτού, ιδίως ως προς τον τρόπο και τον χρόνο παροχής των υπηρεσιών του. Και στην σύμβαση αυτή, πάντως, υπάρχει κάποια δέσμευση και εξάρτηση, όπως συμβαίνει σε κάθε περίπτωση που αναλαμβάνονται υποχρεώσεις με ενοχική σύμβαση και γι' αυτό ακριβώς η συμμόρφωση του εργαζομένου προς όρους της συμβάσεώς του, που μπορούν να έχουν σχέση και με τον τόπο ή τα χρονικά πλαίσια παροχής της εργασίας, δεν υποδηλώνουν, χωρίς άλλο, εξάρτηση αυτού από τον εργοδότη, με την προεκτεθείσα έννοια. Οπωσδήποτε το δικαίωμα του εργοδότη να δίνει εντολές και οδηγίες ως προς τον τρόπο, τον τόπο και τον χρόνο παροχής της εργασίας και να ελέγχει την συμμόρφωση του εργαζομένου προς αυτές, καθώς και η έκταση των αντίστοιχων υποχρεώσεων του τελευταίου, αποτελούν ενδεικτικά στοιχεία της υπάρξεως εξαρτήσεως, η οποία όμως δεν εξαρτάται μόνον από το αν συντρέχουν όλα ή τα περισσότερα από τα στοιχεία αυτά. Διότι εκείνο που διακρίνει την εξαρτημένη εργασία από την ανεξάρτητη δεν είναι το ποσοτικό στοιχείο, δηλαδή η σώρευση περισσότερων ενδείξεων δεσμεύσεως και εξαρτήσεως, αλλά το ποιοτικό, δηλαδή η ιδιαίτερη ποιότητα της δεσμεύσεως και εξαρτήσεως, η οποία έχει για τον υποβαλλόμενο σε αυτή εργαζόμενο συνέπειες που καθιστούν απαραίτητη την ιδιαίτερη ρύθμιση της σχέσεώς του με τον εργοδότη και δικαιολογούν την ειδική προστασία του από το εργατικό δίκαιο. Το ποιοτικό αυτό στοιχείο συνάγεται από την εκτίμηση των όρων και εν γένει συνθηκών παροχής της εργασίας και διαφέρει κατά περίπτωση, ανάλογα με το είδος και την φύση της εργασίας, συνδυαζόμενο δε με τις υφιστάμενες ενδείξεις εξαρτήσεως, παρέχει ασφαλέστερο κριτήριο για την διάκριση της εξαρτημένης εργασίας από την ανεξάρτητη (Ολ.ΑΠ. 28/2005). Περαιτέρω, από τα άρθρα 914, 932 του ΑΚ και 1, 16 του ν. 551/1915 προκύπτει ότι χρηματική ικανοποίηση για ηθική βλάβη ή ψυχική οδύνη οφείλεται και επί εργατικού ατυχήματος, όταν

συντρέχουν οι όροι της αδικοπραξίας. Οι διατάξεις του άρθρου 16 § 1 του ν. 551/1915, κατά τις οποίες ο παθών σε εργατικό ατύχημα ή τα κατά το άρθρο 6 αυτού πρόσωπα δικαιούνται να εγείρουν την αγωγή του κοινού αστικού δικαίου και να ζητήσουν πλήρη αποζημίωση μόνον όταν το ατύχημα μπορεί να αποδοθεί σε δόλο του εργοδότη ή των προστηθέντων του ή όταν επήλθε σε εργασία στην οποία δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις νόμων, διαταγμάτων ή κανονισμών για τους όρους ασφαλείας των εργαζομένων και εξαιτίας της μη τηρήσεως αυτών, αναφέρονται στην επιδίκαση αποζημιώσεως για περιουσιακή ζημία και όχι στη χρηματική ικανοποίηση για ηθική ζημία, για την οποία δεν υπάρχει πρόβλεψη στον ανωτέρω νόμο και εφαρμόζονται γι' αυτό μόνο οι γενικές διατάξεις. Επομένως, για να δικαιούται η οικογένεια του θανατωθέντος σε εργατικό ατύχημα χρηματικής ικανοποίησης λόγω ψυχικής οδύνης αρκεί, να συντέλεσε στην επέλευση του ατυχήματος πταίσμα του εργοδότη του θανατωθέντος ή του κυρίου του έργου ή των προστηθέντων απ' αυτούς (άρθρ. 922 ΑΚ) με την έννοια της διάταξης του άρθρου 914 ΑΚ, δηλαδή της υπαίτιας και παράνομης πράξης ή παράλειψης. Από τις διατάξεις των άρθρων 297, 298, 330 και 914 ΑΚ συνάγεται ότι προϋποθέσεις της ευθύνης προς αποζημίωση από αδικοπραξία είναι η υπαιτιότητα του υποχρέου, η οποία υπάρχει και στην περίπτωση της αμέλειας, δηλαδή όταν δεν καταβάλλεται η επιμέλεια που απαιτείται στις συναλλαγές, το παράνομο της πράξης ή παράλειψης αυτού και η ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της πράξης ή της παράλειψης και της επελθούσας ζημίας. Η παράνομη έναντι του ζημιωθέντος συμπεριφορά μπορεί να συνίσταται όχι μόνο σε θετική πράξη αλλά και σε παράλειψη, εφόσον στην τελευταία περίπτωση ο υπαίτιος ήταν υποχρεωμένος να ενεργήσει, η υποχρέωσή του δε αυτή σε πράξη μπορεί να επιβάλλεται από δικαιοπραξία, από το νόμο ή από την καλή πίστη, κατά την κρατούσα κοινωνική αντίληψη, πράγμα που υπάρχει ιδίως, όταν ο υπαίτιος με ενέργειές του δημιούργησε μια επικίνδυνη κατάσταση από την οποία είναι δυνατό να προκύψει ζημία σε τρίτους. Αιτιώδης συνάφεια υπάρχει, όταν η πράξη ή παράλειψη του ευθυνόμενου προσώπου ήταν κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας ικανή και μπορούσε αντικειμενικά να επιφέρει κατά τη συνηθισμένη και κανονική πορεία των πραγμάτων το επιζήμιο αποτέλεσμα. Η κρίση του δικαστηρίου της ουσίας ότι τα πραγματικά περιστατικά που δέχθηκε ως αποδειχθέντα επιτρέπουν το συμπέρασμα να θεωρηθεί κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας ορισμένο γεγονός ως πρόσφορη αιτία της ζημίας υπόκειται στο έλεγχο του Αρείου Πάγου, γιατί είναι νομική αναγόμενη στην ορθή ή μη υπαγωγή από το δικαστήριο της ουσίας των διδαγμάτων της κοινής πείρας στην αόριστη νομική έννοια της αιτιώδους συνάφειας. Τέλος, κατά το άρθρο 559 αριθ. 19 ΚΠολΔ επιτρέπεται αναίρεση, αν η απόφαση του δικαστηρίου της ουσίας δεν έχει νόμιμη βάση και ιδίως, αν δεν έχει καθόλου αιτιολογίες ή έχει αιτιολογίες αντιφατικές ή ανεπαρκείς σε ζήτημα που ασκεί ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης. Ανεπάρκεια αιτιολογιών κατά την έννοια της διάταξης αυτής υπάρχει, όταν δεν προκύπτουν από την απόφαση σαφώς και επαρκώς τα περιστατικά που είναι κατά το νόμο αναγκαία για τη στοιχειοθέτηση στη συγκεκριμένη περίπτωση της διάταξης ουσιαστικού δικαίου που εφαρμόστηκε.

Στην προκείμενη περίπτωση όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση το Εφετείο δέχτηκε ανελέγκτως τα εξής: Η πρώτη αναιρεσείουσα εταιρία που εδρεύει στο Αίγιο, με την επωνυμία "Α. Λ. - Ε. Μ. Ο.Ε", με διακριτικό τίτλο "Αχαιός - κατασκευές", με ομόρρυθμους εταίρους τους Α. Λ. του Ι. και Ε. Μ. του Χ., η οποία έχει σκοπό την επί κέρδει ανάληψη και κατασκευή ιδιωτικών και δημοσίων τεχνικών έργων και την εμπορία οικοδομικών υλικών, συνήψε με το από 30.5.2003 Εργολαβικό, που καταρτίστηκε μεταξύ αυτής και της εταιρείας,

που εδρεύει στην Αθήνα με την επωνυμία "Υδροηλεκτρική Αχαΐας ΑΕ", σύμβαση υπεργολαβίας. Ειδικότερα η συμβληθείσα με την αναιρεσείουσα εταιρεία είχε αναλάβει την κατασκευή υδροηλεκτρικού έργου στον ποταμό Κερενίτη στη θέση "Μπουφουσκιά" Αιγίου. Με το ανωτέρω εργολαβικό η πρώτη αναιρεσείουσα ανέλαβε την κατασκευή μέρους των εργασιών και συγκεκριμένα τις χωματουργικές εργασίες εκσκαφής και διανοίξεως οδών, εκσκαφής τάφρου για την τοποθέτηση αγωγού, τον καταβιβασμό και την τοποθέτηση του αγωγού μεταφοράς νερού, τη συγκόλληση των σωλήνων και τη μόνωση των συγκολλήσεων, την επίχωση του αγωγού, τον έλεγχο των συγκολλήσεων του αγωγού με διεισδυτικά υγρά και τη δοκιμή της πίεσεως με νερό κ.λπ. Περαιτέρω συμφωνήθηκε ότι το έργο θα κατασκευαστεί σύμφωνα με τις εγκεκριμένες μελέτες, πλην ελαχίστων μικρών αποκλίσεων, καθ' υπόδειξη της εργοδότης, ότι τα μηχανήματα που θα απαιτηθούν για την κατασκευή του έργου και το προσωπικό, που θα απασχοληθεί είναι της επιλογής και ευθύνης της εργολήπτριας, η οποία είναι αποκλειστικά υπεύθυνη για την τήρηση των κανόνων ασφαλείας και υγιεινής του προσωπικού που θα απασχοληθεί και φέρει την ευθύνη για τις ζημιές που θα προξενηθούν από εκείνους, στους οποίους θα αναθέσει την εκτέλεση τμηματικών εργασιών και ότι φέρει την ευθύνη για τα ατυχήματα που θα συμβούν στους εργάτες ή υπαλλήλους αυτής ή τρίτους, εφόσον η ευθύνη οφείλεται στην υπαιτιότητα της εργολήπτριας ή του προσωπικού της ή και σε παράλειψή της. Η δε εργοδότης δικαιούται να επιβλέπει το έργο. Για την εκτέλεση του έργου, που είχε αναλάβει να εκτελέσει η αναιρεσείουσα εταιρεία χρησιμοποίησε το με αριθ. πλαισίου S/N 86584 cc μηχανήμα έργων (εκσκαφέας] ιδιοκτησίας της που ήταν ασφαλισμένο ως "εργαλείο" για σωματικές βλάβες και υλικές ζημιές στην έκτη αναιρεσίβλητη, (εναγομένη και παρεμπιπτόντως ενάγουσα) ασφαλιστική εταιρεία με το με αριθ. ... συμβόλαιο. Κατά το χρόνο ενάρξεως του έργου η πρώτη αναιρεσείουσα δεν κατείχε άδεια κυκλοφορίας - χρήσης αυτού (Μ.Ε). Στις 14.10.2003 εκδόθηκε από τη Νομ. Αυτ/ση Αχαΐας η με αριθ. ... Ι.Χ άδεια. Το μηχανήμα χειριζόταν ο τρίτος αναιρεσείων Η. Ζ., ο οποίος είχε συνάψει σύμβαση εξηρημένης εργασίας με την πρώτη αναιρεσείουσα εργολήπτρια εταιρεία ως βοηθός χειριστή. Ωστόσο δεν κατείχε άδεια μηχανοδηγού ἢ χειριστή μηχανημάτων τεχνικών έργων κατά παράβαση των διατάξεων των άρθρων 1, 2, 3 και 4 του Π.Δ 31/1990 "περί επιβλέψεως της λειτουργίας, χειρισμού και συντηρήσεως μηχανημάτων εκτελέσεως τεχνικών έργων". Μεταγενέστερα εκδόθηκε η με αριθ. Π-5242/ 11.12.2006 άδεια της Νομ. Αυτ/σης Αχαΐας. Την εργασία συγκολλήσεως των σωλήνων, η οποία αποτελούσε συμβατική υποχρέωση της αναιρεσείουσας εταιρείας, είχε αναλάβει δυνάμει προφορικής συμφωνίας με το νόμιμο εκπρόσωπο της τελευταίας ο Ε. Σ., που κατείχε συσκευή ηλεκτροσυγκόλλησης με δύο βοηθούς. Η ως άνω προφορική συμφωνία αποτελούσε σύμβαση εξαρτημένης εργασίας ορισμένου χρόνου με καταληκτικό χρονικό σημείο την αποπεράτωση εκ μέρους του Ε. Σ. του συγκεκριμένου - έργου (ηλεκτροσυγκόλληση των σωλήνων ύδρευσης), διότι μεταξύ των συμβληθέντων υπήρχε εξάρτηση ως προς το χρόνο και τον τόπο της παροχής εργασίας εκ μέρους του ως άνω Ε. Σ., αλλά και την παροχή δεσμευτικών οδηγιών προς αυτόν για τον τρόπο εκτέλεσης του έργου με αποτέλεσμα ο τελευταίος να έχει ενταχθεί και ενσωματωθεί στην εν γένει εκμετάλλευση της πρώτης αναιρεσείουσας εταιρείας. Στις 11.10.2003 ο τρίτος αναιρεσείων βοηθός χειριστή Χ. Ζ. εκτελούσε εργασίες εκσκαφής τάφρου και τοποθέτησης σωλήνων εντός αυτής κατά μήκος του ποταμού Κερενίτη. Κατά την εκσκαφή η συσκευή ηλεκτροσυγκόλλησης ήταν τοποθετημένη παραπλευρώς του δρόμου προς την πλευρά της τάφρου, έτσι ώστε η όδευση των καλωδίων να εφάπτεται ή και να τέμνει τη διαδρομή που ακολουθούσε ο εκσκαφέας καθώς προχωρούσε στην εκσκαφή της τάφρου. Ο Ε. Σ.

προκειμένου να αποφευχθεί βλάβη των καλωδίων της συσκευής ηλεκτροσυγκολλησεως επεχείρησε να μετακινήσει τα καλώδια. Ευρισκόμενος μεταξύ του πρανούς και του εκσκαφέα ο τρίτος αναιρεσειών χειριστής εκτέλεσε περιστροφή της μπούμας του εκσκαφέα, προκειμένου να απορρίψει τα υλικά εκσκαφής στην άκρη του δρόμου, με αποτέλεσμα να συνθλιβεί ο ανωτέρω ηλεκτροσυγκολλητής μεταξύ του πρανούς και του περιστρεφόμενου πυργίσκου και να υποστεί ρήξη σπληνός και μεσεντερίου και κάταγμα λεκάνης. Το ατύχημα οφείλεται σε συντρέχουσα ασυνείδητη αμέλεια των τριών πρώτων εναγομένων και του παθόντος. Ειδικότερα η πρώτη των εναγομένων ανέθεσε τον χειρισμό του μηχανήματος στον τρίτο τούτων, ο οποίος εστερείτο άδειας χειρισμού αυτού και το χειριζόταν κατά τον χρόνο του ατυχήματος χωρίς την επίβλεψη του τρίτου εναγομένου αδειούχου χειριστή Ε. Μ., ο οποίος είχε απομακρυνθεί από το σημείο που εκτελείτο η εκσκαφή και συνέβη το ατύχημα αυτός (αδειούχος χειριστής) απομακρύνθηκε, ενώ λειτουργούσε και εκτελούσε εργασίες εκσκαφής το μηχάνημα, παραλείποντας να επιβλέπει και να κατευθύνει τον βοηθό χειριστή, με αποτέλεσμα να μην αντιληφθεί την κίνηση του παθόντος ώστε να την αποτρέψει ή να δώσει εντολή στον χειριστή για τη διακοπή της λειτουργίας του εκσκαφέα ή τη μη εκτέλεση της περιστροφής. Οι αναιρεσειόντες ισχυρίζονται ότι ο τρίτος τούτων (Χ. Ζ.) νόμιμα χειριζόταν το μηχάνημα, έστω και χωρίς άδεια χειριστού, αφού είχε την επίβλεψη του δευτέρου τούτων αδειούχου χειριστή και ότι αποκλειστικά υπεύθυνη ήταν η ανωτέρω εργοδότη εταιρεία και μη διάδικος στην παρούσα δίκη ανώνυμη Υδροηλεκτρική εταιρεία "Υδροηλεκτρική Αχαΐας ΑΕ", η οποία δεν είχε ορίσει συντονιστή του έργου και δεν τήρησε τα μέτρα ασφαλείας. Οι ισχυρισμοί αυτοί πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι κατ' ουσίαν, αφού ο αδειούχος χειριστής δεν επέβλεπε τον μη αδειούχο κατά το χρόνο του ατυχήματος και περαιτέρω ορίζεται συντονιστής σε θέματα ασφαλείας μόνο σε εργοτάξια, όπου είναι παρόντα, πολλά συνεργεία. Στην προκειμένη περίπτωση ήταν παρόν μόνο το συνεργείο της αναιρεσειούσας υπεργολάβου, η οποία είχε συμβατική υποχρέωση να λάβει τα απαιτούμενα μέτρα ασφαλείας. Περαιτέρω αποδείχτηκε ότι ο παθών ενήργησε αυτοβούλως χωρίς προηγούμενη συνεννόηση με τον αδειούχο χειριστή και επιβλέποντα τον βοηθό εναγόμενο, αλλά και χωρίς να εφιστήσει την προσοχή του τελευταίου με οποιοδήποτε πρόσφορο τρόπο.... (αναφέρονται αναλυτικά οι καταθέσεις των μαρτύρων και του παθόντος ως προς τις συνθήκες του ατυχήματος). Από τις ανωτέρω περιγραφές των συνθηκών του ατυχήματος από τον παθόντα οποίες αποτελούν εξώδικη ομολογία αυτού για το συντρέχον πταίσμα του ίδιου στην επέλευση του ατυχήματος, δεν προκύπτει ότι αυτός κατέστησε προηγουμένως γνωστή την πρόθεσή του να μεταβεί στο σημείο του ατυχήματος.

Συνεπώς πρέπει να γίνει δεκτή ως βάσιμη και κατ' ουσίαν η ένσταση περί συντρέχοντος πταίσματος του παθόντος. Ο παθών νοσηλεύτηκε στο Γεν. Νοσοκομείο Αιγίου μέχρι 23.10.2003, όπου υποβλήθηκε σε σπληνεκτομή και στη συνέχεια σε αποκατάσταση του κατάγματος της λεκάνης. Εξήλθε από το Νοσοκομείο στις 23.10.2003. Επανήλθε για επανεξέταση και αλλαγή του τραύματος στις 29.10.2003. Κατά τη διάρκεια της επανεξετάσεως απεβίωσε από ανακοπή της καρδιακής λειτουργίας και οξύ έμφραγμα του μυοκαρδίου. Κατά την νεκροψία, που διενεργήθηκε από τους ιατρούς Ι. Α. και Χ. Ο., διαπιστώθηκε ότι η καρδιά του θανόντος έφερε έμφραξη της πρόσθιας στεφανιαίας αρτηρίας. Ο Π. Α. ιατρός - χειρουργός με την με αριθ. 2925/2010 Ένορκη Βεβαίωση κατέθεσε ότι ο θάνατος του παθόντος προήλθε από απόφραξη της πρόσθιας στεφανιαίας αρτηρίας και δεν σχετίζεται με τον τραυματισμό του και ότι το Stress των χειρουργικών επεμβάσεων το είχε

ξεπεράσει. Την ίδια άποψη εξέφρασε ενώπιον του ανωτέρω προανακριτικού υπαλλήλου με την από 29.7.2004 Ένορκη κατάθεσή του ο ιατρός - χειρουργός Σ. Α., ο οποίος είχε χειρουργήσει τον θανόντα στο Νοσοκομείο Αιγίου. Ωστόσο δέχθηκε ότι οι χειρουργικές επεμβάσεις επιβαρύνουν τον Οργανισμό. Περαιτέρω ο Ν. Κ., Δ/ντής της Ορθοπαιδικής Κλινικής του ανωτέρω Νοσοκομείου στην από 4.8.2004 Ένορκη κατάθεση του ενώπιον του ίδιου προανακριτικού υπαλλήλου, ενώ επεσήμανε τα ευρήματα της νεκροψίας στη συνέχεια κατέθεσε ότι δεν μπορεί να αποκλείσει να υπήρξε σχέση του θανάτου, με την κατάσταση του θανόντος, του οποίου ο οργανισμός είχε επιβαρυνθεί τον τραυματισμό και τις από χειρουργικές επεμβάσεις. Από τα προαναφερθέντα το Δικαστήριο κρίνει ότι ο θάνατος του παθόντος είναι αποτέλεσμα του βιαίου συμβάντος κατά την εκτέλεση της εργασίας του (βιαίας παρενέργεια εξωτερικού αιτίου), ο οποίος δεν ανάγεται αποκλειστικά σε παθολογική προδιάθεση αυτού (παθόντος) και ο οποίος δεν θα συνέβαινε άνευ της ανωτέρω εργασίας, που έθεσε σε κίνηση άλλη ζημιόγONO αιτία και συγκεκριμένα τη νοσηρή προδιάθεση αυτού λόγω εμφράξεως της στεφανιαίας αρτηρίας και πάντως ο ως άνω σοβαρός τραυματισμός του Ε. Σ. ήταν πρόσφορος για να επιφέρει τον μετ' ολίγας ημέρας θάνατό του, διότι, αν το ατύχημα και ο εξ αυτού τραυματισμός του απολείπονταν, δεν είναι βέβαιο ότι θα επέρχονταν ο θάνατος και επί τη εκδοχή ακόμη ότι ο παθών είχε οργανική προδιάθεση.

Συνεπώς ο θάνατος του προήλθε από εργατικό ατύχημα και οι πέντε πρώτοι αναιρεσιβλήτοι συγγενείς του δικαιούνται χρηματικής ικανοποίησης λόγω ψυχικής οδύνης. Με την κρίση του αυτή το Εφετείο, σχετικά με τη φύση της σύμβασης ως εξαρτημένης εργασίας που συνέδεε τον θανόντα συγγενή των πέντε πρώτων αναιρεσιβλήτων με την πρώτη αναιρεσείουσα που έχει σημασία για το χαρακτηρισμό του ενδίκου ατυχήματος ως εργατικού, δεν παραβίασε ευθέως ή εκ πλαγίου τις διατάξεις των άρθρων 648 επ. και 6 του ν. 745/1943 που κυρώθηκε με την ΠΥΣ 324/1946 και διατηρήθηκε σε ισχύ μετά την εισαγωγή του ΑΚ με το άρθρο 38 του Εισ.Ν.ΑΚ, αφού περιέλαβε πλήρεις και σαφείς αιτιολογίες που καθιστούν εφικτό τον αναιρετικό έλεγχο σχετικά με το θέμα αυτό, δεδομένου ότι δέχτηκε ανελέγκτως κατά τα ως άνω αναφερόμενα ότι μεταξύ των συμβληθέντων υπήρχε εξάρτηση ως προς το χρόνο και τον τόπο της παροχής της εργασίας, αλλά και ως προς την παροχή δεσμευτικών οδηγιών προς αυτόν ως προς τον τρόπο εκτέλεσης του έργου με αποτέλεσμα ο θανών να έχει ενταχθεί και ενσωματωθεί στην εν γένει εκμετάλλευση της εργοδότης εταιρίας και ως εκ τούτου σύμφωνα με τα αναφερόμενα στη μείζονα σκέψη φέρει το χαρακτήρα εξαρτημένης σύμβασης εργασίας. Επομένως, οι, πρώτος, δεύτερο και έβδομος, λόγοι της αιτήσεως αναιρέσεως από τους αριθμούς 1, 19, 5 και 14 του άρθρου 559 του Κ.Πολ.Δ. είναι αβάσιμοι και πρέπει να απορριφθούν. Περαιτέρω με την ως άνω κρίση του Εφετείο σε σχέση με τον αιτιώδη σύνδεσμο του τραυματισμού του ως άνω συγγενούς των ίδιων αναιρεσιβλήτων με τον επελθόντα θάνατο αυτού δέκα οκτώ (18) ημέρες μετά το ατύχημα, λόγω εμφράξεως της στεφανιαίας αρτηρίας, περιέλαβε ελλιπείς, ασαφείς και αντιφατικές αιτιολογίες με αποτέλεσμα η προσβαλλόμενη απόφαση να στερείται νόμιμης βάσης, αφού λόγω των ως άνω ελλείψεων δεν είναι εφικτός ο αναιρετικός έλεγχος ως προς την εφαρμογή διατάξεων των άρθρων 914, 932 του ΑΚ και 1, 16 του ν. 551/1915. Ειδικότερα, σχετικά με το θέμα του αιτιώδους συνδέσμου, αφού παραθέτει το περιεχόμενο των αναφερομένων στις ένορκες βεβαιώσεις των ως άνω ιατρών, σύμφωνα με τις οποίες ο παθών έπασχε από έμφραξη της πρόσθιας στεφανιαίας αρτηρίας στη συνέχεια με ενδοιαστικές αιτιολογίες καταλήγει ότι ο θάνατος είναι αποτέλεσμα του βιαίου συμβάντος, ο οποίος δεν ανάγεται αποκλειστικά στην παθολογική

προδιάθεση αυτού ... διότι, αν το ατύχημα και ο εξ αυτού τραυματισμός απολείπονταν, δεν είναι βέβαιο ότι θα επέρχονταν ο θάνατος και επί τη εκδοχή ακόμη ότι ο παθών είχε οργανική προδιάθεση. Επομένως, οι, τρίτος και όγδοος, λόγοι της αιτήσεως αναιρέσεως από τους αριθμούς 1 και 19 του άρθρου 559 του Κ.Πολ.Δ. είναι βάσιμοι και πρέπει να γίνουν δεκτοί. Επειδή κατά το άρθρο 681 Α του Κ.Πολ.Δ. κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 666, 667 και 670 έως 676 που εφαρμόζεται ανάλογα, δικάζονται οι διαφορές που αφορούν απαιτήσεις αποζημίωσης οποιασδήποτε μορφής που έχουν προκληθεί από αυτοκίνητο μεταξύ των δικαιούχων ή των διαδόχων τους και εκείνων που έχουν υποχρέωση να καταβάλουν αποζημίωση από σύμβαση ασφάλισης αυτοκινήτου μεταξύ των ασφαλιστικών εταιριών και των ασφαλισμένων ή των διαδόχων τους. Με τη διάταξη αυτή δεν καθορίζεται η έννοια του αυτοκινήτου, η οποία (έννοια) ως αφορώσα το ουσιαστικό δίκαιο καθορίζεται από περισσότερες διατάξεις (v. ΓπΝ/1911, 3674/1928, 4442/1929, 4841/1930, 2367/1953, 4233/1962, 614/1977) και μάλιστα κατά τρόπο διαφορετικό για κάθε ρυθμιζόμενη εκάστοτε περίπτωση. Προκειμένου περί αποζημιώσεως για ζημία που προκλήθηκε από αυτοκίνητο η έννοια αυτού πρέπει να αναζητηθεί στις διατάξεις του ρυθμιζόντος την σχετική περίπτωση v. ΓπΝ/1911 "περί της εκ αυτοκινήτων ποινικής και αστικής ευθύνης", στο άρθρο 2 εδ. α του οποίου ορίζεται ότι "αυτοκίνητον κατά την έννοια του παρόντος νόμου είναι το δια μηχανικής δυνάμεως και ουχί επί τροχιών κινούμενον όχημα ή τροχήλατον". Από την ως άνω διάταξη συνάγεται ότι αυτοκίνητο κατά την έννοια του νόμου είναι κάθε όχημα που κινείται δια μηχανικής δυνάμεως και όχι επί τροχιών, χωρίς να αποτελεί στοιχείο απαραίτητο η με αυτό μεταφορά προσώπων ή πραγμάτων. Έτσι ως αυτοκίνητο νοείται κατά το νόμο ΓπΝ/1911 και ο εκσκαφέας, ο οποίος κατά την εκτέλεση εργασιών προκαλεί με τη λειτουργία του ατύχημα εξ αμελείας του χειριστή τούτου. Εξάλλου, κατά το άρθρο 283 παρ. 1 του Κ.Πολ.Δ. η παρεμπίπτουσα αγωγή ανάμεσα στους ίδιους διαδίκους στο ίδιο δικαστήριο πρέπει να περιέχει μεταγενέστερη αίτηση του ενός ή άλλου διαδίκου. Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι η παρεμπίπτουσα αγωγή προϋποθέτει κατ' αρχήν ταυτότητα διαδίκων με την έννοια ότι ασκούνται μεταξύ των διαδίκων της κύριας δίκης εκτός αν ρητά επιτρέπεται η άσκηση της κατά τρίτου (451 παρ. 1 του Κ.Πολ.Δ).

Στην προκείμενη περίπτωση όπως προκύπτει από τα διαδικαστικά έγγραφα η τέταρτη εναγόμενη στην κύρια αγωγή ασφαλιστική εταιρία "Αγροτική Ασφαλιστική Α.Ε." η οποία κατά τα αναφερόμενα στην κύρια αγωγή είχε ασφαλίσει τον ζημιόγνο εκσκαφέα για ζημίες σε τρίτους, άσκησε την από 17-4-2006 παρεμπίπτουσα αγωγή της κατά των συνεναγομένων με την κύρια αγωγή της πρώτης, δεύτερου και τρίτου εκ των αναιρεσειόντων, καθώς και κατά του μη εναγομένου με την κύρια αγωγή τετάρτου αναιρεσειόντος με την οποία ζητούσε για τους λόγους που αναφέρει σ' αυτήν να υποχρεωθούν οι παρεπιπτόντως εναγόμενοι να της καταβάλουν όσα η ίδια θα υποχρεωθεί να καταβάλει στους κυρίως ενάγοντες. Με το περιεχόμενο αυτό η παρεμπίπτουσα αγωγή ορθώς εισήχθη προς εκδίκαση ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου κατά την διαδικασία των εργατικών διαφορών, το οποίο ήταν κατ' ύλην αρμόδιο σύμφωνα με τα αναφερόμενα στη μείζονα σκέψη και ως εκ τούτου ο πέμπτος λόγος αναιρέσεως αληθώς από τον αριθμό 5 και όχι από τον αριθμό 1 και 14 του άρθρου 559 του Κ.Πολ.Δ. με τον οποίο προβάλλεται η αιτίαση ότι το Εφετείο εσφαλμένα δεν παρέπεμψε την αγωγή αυτή προς εκδίκαση στο αρμόδιο καθ' ύλην για την εκδίκαση της Πολυμελές Πρωτοδικείο κατά την τακτική διαδικασία είναι αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί. Κατά το μέρος όμως που το εφετείο έκρινε ότι η παρεμπίπτουσα αγωγή ήταν παραδεκτή και ως προς

τον τέταρτο αναιρεσιέοντα, ο οποίος δεν ήταν διάδικος στην κύρια αγωγή εσφαλμένα δεν κήρυξε ακυρότητα σύμφωνα με τα αναφερόμενα στη μείζονα σκέψη, αφού η εν λόγω αγωγή είναι απαράδεκτη ως προς τον ως άνω αναιρεσιέοντα. Επομένως ο έκτος λόγος από τον αριθμό 14 του άρθρου 559 του Κ.Πολ.Δ είναι βάσιμος και πρέπει να γίνει δεκτός. Μετά ταύτα, πρέπει να απορριφθούν οι ως άνω λόγοι της αιτήσεως αναιρέσεως που αφορούν την καθύλην αρμοδιότητα του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου τόσο ως προς την κύρια, όσο και ως προς την παρεμπόπτουσα αγωγή, να γίνουν δεκτοί οι, τρίτος και έκτος λόγοι της αιτήσεως αναιρέσεως, ενώ παρέλκει η έρευνα των υπολοίπων λόγων αναιρέσεως. Επομένως πρέπει να αναιρεθεί η προσβαλλόμενη απόφαση και να παραπεμφθεί η υπόθεση προς περαιτέρω εκδίκαση στο ίδιο δικαστήριο, αφού είναι δυνατή η συγκρότηση του από άλλους δικαστές, εκτός εκείνων που εξέδωσαν την προσβαλλόμενη απόφαση (άρθρο 580 παρ. 3 του Κ.Πολ.Δ.).ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Αναιρεί την 86/2011 απόφαση του Εφετείου Πατρών.

Παραπέμπει την υπόθεση προς περαιτέρω εκδίκαση στο ίδιο Εφετείο το οποίο θα συγκροτηθεί από άλλους δικαστές. Και

Καταδικάζει τους αναιρεσιβλήτους στη δικαστική δαπάνη των αναιρεσιέοντων την οποία ορίζει στο ποσό των χιλίων οκτακοσίων (1.800) ευρώ.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 24 Ιανουαρίου 2012. Και

Δημοσιεύθηκε στην Αθήνα σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του στις 21 Φεβρουαρίου 2012.

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ